

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnštvo v Kapitanjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 50 — Telefon upravnštva št. 320

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—

V UPRAVI STANE MESEČNO K 10—

DELAVSKI LIST

POSAMEZNA ŠTEVILKA 30 VIN.

Dr. A. Gosar.

Socializem.

Kapitalistični gospodarski in družabni red z vsemi svojimi slabimi posledicami stoji na temelju liberalizma, ki pušča vsakemu posamezniku v moralnem, gospodarskem in socialnem življenju kar največjo prostost. Liberalizem je individualističen. To se pravi, njemu je družba neorganičen skupek posameznikov, ki naj svobodno skrbijo vsak zase, pa bo vsem dobro. Zato je liberalizem razbil in razrušil staro stanovsko, cehovsko organizacijo ter je postavil na njeno mesto čisto politične, ali bolje policijske države, ki naj bi se kolikor mogoče malo vmešavale v gospodarsko in socialno življenje državljanov.

Neomejena gospodarska svoboda, ki jo je liberalizem pridigoval in uveljavil, se v praktičnem življenju ni tako obnesla, da bi bilo mogoče od nje pričakovati splošnega blagostanja. Nasprotno, izkazalo se je, da vodi ravno ona do suženjstva delovnih mas, ker ga omogočuje in pospešuje.

Gospodarska svoboda velja in more veljati edino le za onega, ki ima dovolj premoženja, da je gospodarsko neodvisen od drugih ljudi. Kdor pa nima toliko imetja, je upravljan na čisto popolne gospodarske svobode primoran ukloniti in podvreči se svojim gospodarsko močnejšim tovarišem, kar jim usuznjati svoje delovne sile. Odtod ter jim usuznjati svoje delovne sile. Odtod ter jim usuznjati svoje delovne sile. Odtod ter jim usuznjati svoje delovne sile.

Kakor je liberalizem oprel svoj družabni red na poedinca, njegovo neomejeno svobodo ter njegove sposobnosti in zmoglosti, prav tako povdarja socializem družbo, ki mu ni samo mehanična skupina posameznikov, marveč živ organizem. Zato povdarja mesto poedinčeve svobode in prostosti pravice in dolžnosti družbe do njenih članov. Liberalizmu, oziroma individualizmu je izhodišče in temelj vsega mišljenja in naziranja o človeku in njegovih odnosih do bližnjega posameznik, socializem pa upira vse svoje socialne nazore in zahteve na temelj organizirane človeške družbe.

Socializem se zaveda in povdarja, da so posamezni narodi in da je ves človeški rod kakor ena sama velika družina, v kateri ima vsak član nasproti celoti svoje pravice, pa tudi svoje dolžnosti. Socializem hoče, da vsak posameznik ve in čuti, da ni sam iz sebe, kar je, marveč, da je nastal ter dosegel svojo učenost, svoje bogastvo oziroma karkoli ima in premore, edino le kot član družbe. Vedeti in zavetati se mora, da bi samemu sebi prepuščeno brez tuje pomoči in brez tujeje sodelovanja ne bilo niti obstanka, kaj še, da bi model udobno in razkošno živeti, kot živijo premnogi izmed tistih, ki s ponosom mislijo, da so res sami svoje sreče kovač, da se imajo za svoje blagostanje zahvaliti le sebi in svoji pridnosti.

Tovarna in podjetnik ne smeta prezreti in pozabiti, da dobiček, ki se steka v njegove roke, ni samo plod v podjetju naloženega kapitala, marveč, da je predvsem odvisen od dela in pridnosti sto in sto delavskih rok. Pozabiti ne smeta, da isto delavskih rok. Pozabiti ne smeta, da isto delavskih rok. Pozabiti ne smeta, da isto delavskih rok.

Pa tudi delavec ali uslužbenec ne sme v socializmu prezreti, da ima do družbe poleg pravic tudi dolžnosti. To, kar

nam narava daje sama, brez našega truda in dela, je tako neznatno in malenkostno, da bi mogel od tega živeti le majhen, majhen del človeškega rodu. Zato je treba, da si z delom pridobimo in priborimo, kar rabimo za svoje življenje. Da mu je dana ta možnost, da si lahko z delom ustvari človeško življenje, do tega ima vsak ne-

oporekljivo pravico. Nihče pa ne sme pričakovati in zahtevati, da bi ga v lenobi in brezdelju družba bogato redila.

Tako je socializem družabni red vsestranskih medsebojnih obveznosti, pravic in dolžnosti. Socializem je organizacija, organizacija v kulturnem, gospodarskem, političnem ter vobče socialnem življenju.

Boji na bolgarski in albanski meji.

LDU Belgrad, 6. maja. (ZNU) Nedaleč od samostana Dečana na Beli Klisuri je prišlo, kakor poroča »Skoplanski privredni Glasnik«, do borbe z Arnavti. Arnatska tolpa 150 do 200 mož je preko meje že precej daleč vdrla, ko je naletela na naše obmejne čete. V borbi je padlo 42 Arnavtov, ostali pa so se umaknili v Albanijo. Značilno je, da so Arnavti vdrli istega dne, kakor so na vzhodu bolgarske čete vpadle v našo državo. Tudi je značilno, da je ponoči pred napadom letel aeroplan z bol-

garske strani preko našega ozemlja v Albanijo.

LDU Belgrad, 6. maja. (ZNU) Jutri bo bržkone seja ministrskega sveta, ki se bo poleg ustavnih predlogov bavila tudi z drugimi vprašanji, ki so na dnevnem redu in ki čakajo na rešitev. To so predvsem ukrepi ki so potrebni, da se radikalno napravi konec akciji bolgarskih komitašev v Makedoniji, ki jo pripravlja bolgarska vlada. Naša vlada bo storila vse, kar ji je na razpolago proti komitaški akciji.

Proti uničenju naše industrije.

Carinska politika, diktirana iz Belgrada, nam uničuje industrijo. V tem oziru govori poslanica občine Guštanj v Mežiški dolini, ki je bila poslana v Belgrad, dovolj jasno. Zato jo navajamo:

»Vse občine Mežiške doline so v največji meri zainteresirane na tem, da industrijska podjetja, ki obstoje v njihovem okolju, ne propadejo. Vse gospodarstvo v teh občinah, privatno in javno, je v ozki zvezi s prosperiteto industrije, prebivalstvo je odvisno od njenega razvoja, nezaupenost podjetij povzroča najneugodnejše socialne posledice.

Od prevrata dalje se je položaj industrije v Mežiški dolini stopoma poslabšal. Pomanjkanje sirovin in obratnih snovi, izvozne prepovedi in zapreke, naraščanje javnih davčnin in zlasti draginja življenjskih potrebščin delavstva so bili najglavnejši vzroki tega nazadovanja. V zadnjem času je pa nastopila poleg teh pojavov še tako močna inozemska, zlasti nemško-avstrijska konkurenca, omogočena vsled valutnih razmer, da je zavladal v naših industrijskih podjetjih skoraj popoln zastoj. Posledice se vidijo že sedaj, delavstvo se odpušča; tako je n. pr. jeklarna na Ravnah v naši občini od novembra lanskega leta do konca aprila letos morala odpustiti 150 delavcev. Ako pojde tako dalje, bodo industrijska podjetja naših krajev v kratkem popolnoma uničena, z njimi pa bodo tudi uničeni še oni ostanki ljudskega blagostanja v naših krajih, kar jih je vojna doba še pustila. A ne samo gospodarski in socialni momenti prihajajo v poštev, tudi politični so zelo merodajni. Znano je, da je eno najuspešnejših sredstev protidržavne propagande, ki ima v Mežiški dolini vsled bližine državne meje in prejšnjih političnih razmer zelo ugodna tla, trditve, da jugoslovanska država ni sposobna vzdrževati industrijo in jo tudi namenoma upropašča. Ta agitacijski argument, ki se je najprvo pojavil v celovških, naši državi sovražnih listih, se v naših krajih utemljuje s položajem naših industrijskih podjetij in učinkuje. Delavstvo, ki se pri naših podjetjih odpušča, se pa izseljuje večinoma v Avstrijo in je za našo državo in za naš narod za vedno izgubljeno.

Iz teh razlogov je vse naše prebivalstvo, zlasti pa zavedno industrijsko delavstvo pozdravilo sklepe gospodarskega sveta v Belgradu začetkom februarja t. l., naj se naša industrija vsaj začasno zaščiti s carino proti inozemski konkurenci. Upravičena je bila nada, da se naša industrijska podjetja s tem zopet opomorejo in da se naši kraji rešijo gospodarske propasti. Najnovejše vesti pa utemljujejo bojazen, da bo gospodarska politika države tudi v bodoče zanemarjala našo industrijo.

Z ozirom na ta položaj smatra občina Guštanj za svojo dolžnost, da naslovi na generalno direktorijo carin v Belgradu, ki je pozvana, da poda svoje mnenje o reviziji uvozne carinske tarife, resolucijo, katere besedilo se prilaga v prilogu.

Resolucija se glasi:

Resolucija občine Guštanj, sklenjena v izvanredni seji gerentskega sosvetu dne 30. aprila 1921. Občina trga Guštanj

ugotavlja, da položaj industrijskih podjetij v Mežiški dolini slabša bolj in bolj, v zadnjem času posebno vsled neovirane konkurence avstrijske industrije, ki ima za eksport v našo državo prednost slabe valute;

ugotavlja, da se odpušča iz industrijskih podjetij domače delavstvo, ki z ozirom na svojo kvalifikacijo ne najde primernega zaslužka v naši državi;

ugotavlja, da izvirajo iz teh okolištin posledice, ki so škodljive našim državnim interesom (kakor tudi narodnim interesom v gospodarskem, socialnem in političnem pogledu, zlasti z ozirom na obmejno lego Mežiške doline);

opozarja zlasti na protidržavno propagando, izhajajočo iz bližnjih krajev avstrijske Koroške, ki spretno izrablja propadanje naše industrije za razširjevanje nezadovoljnosti med ljudstvom in za utrjevanje protidržavnih stremeljenj;

pozivlja generalno direktorijo carin v Belgradu, naj se zavzame pri reviziji uvozne carinske tarife za naša industrijska podjetja, ki naj se zaščitijo napram inozemski konkurenci, ne zaradi podjetnikov-kapitalistov, ampak zaradi važnih javnih interesov, spojenih s podjetji;

pozivlja vse v državi gospodarski politiki sodelujoče činitele, naj posvetijo največjo pažnjo zaščiti in pospeševanju postoječe tuzemske industrije, ker bi propast te industrije pomenila tudi gospodarsko propast mnogih krajev naše domovine. (Slede podpisi).

Politični položaj.

LDU Belgrad, 6. maja. (ZNU) Kakor je bilo razvidno že prej, so se vse vesti o rekonstrukciji vlade in izpremembi resortov pred koncem parlamentarnega odmoru pokazale kot same kombinacije. Ako se bodo izvršile kakke izpremembe, se ne bodo izvršile pred začetkom specialne debate o ustavi, ker bo do tedaj imela vlada veliko posla z novimi predlogi glede posameznih členov ustave. Prejkone se do takrat niti mesto vojnega ministra ne bo popolnilo.

LDU Belgrad, 6. maja. (ZNU) Dne 13. t. m. se bo končala generalna debata o ustavi ter se bo takoj pričelo glasovanje. Vlada je gotova, da bo pri glasovanju dobila večino, ker bodo zanjo glasovali demokraci, radikali, dr. Vošnjakova skupina, muslimanski narodni klub, muslimani iz Južne Srbije, zemljoradniki in nekateri poslanci zunaj strank, vsega skupaj okoli 250 do 260 poslancev. O drugih skupinah še ni nič znanega, ker je šele zelo malo poslancev prišlo v Belgrad.

TRUMBIČ SI ZAMAN PRIZADEVA.

LDU Belgrad, 6. maja. (ZNU) »Tribuna« piše: Včeraj je dr. Trumbić odpotoval v Zagreb. V Zagrebu bo poizkušal priti v stik z opozicionalnimi krogi, z Narodnim in Jugoslovanskim klubom in menda tudi z Radićevci. V kateri smeri se bodo gibal njegovi razgovori, je popolnoma neznano, vendar pa se temu njegovemu potu pripisuje v političnih krogih velika važnost. Meni se, da si bo dr. Trumbić prizadeval, da bi opozicija sprejela njegovo stališče o ustavi in državi in da bi ga podpirala v konstituantu.

Nova obznana.

Včeraj smo poročali, da je dr. Baltić v družbi dr. Ravniharja in Ribnikarja izdal novo obznano za Slovenijo. Kdor se bo v bodoče predznil izrekat kritiko vladnih naredb, kdor se bo drznil zagovarjati avtonomično ustavo, pride pred sodišče ali na policijo. Še več! Kdor se bo drznil kritikovati delo posameznih vladnih mož — in danes so na krmilu demokraci in samostojni — bo zaprt! Kdor bo tedaj nezadovoljen z vlado demokratov in samostojnežev, ga bo policija preganjala. Lahko rečemo, da v nobeni drugi državi taka naredba ni mogoča. Zasluga slovenskih demokratov je, da so jo iznašli — za Slovence.

Mi se te obznane ne bojimo, ker vemo, da je nesmiselna in vsled tega neizvedljiva. Bojimo se pa, da bo ta obznana neizmerno škodila naši državi in posebej Slovincem, ker postavlja jugoslovansko ljudstvo v sum, češ da je protidržavno. Ta obznana je neizvedljiva. Če hočejo policajdemokraci kaznovati vsakogar, ki je z njimi nezadovoljen, bodo morali kaznovati najmanj 3/4 Slovencev. Saj so občinske volitve pravkar dokazale, da slovensko ljudstvo o tej vladi noče nič vedeti. Še več! Ko bi dr. Baltić hotel biti po tej obznani res dosleden, bi moral brez vsega dvoma sam sebe postaviti pod policijsko nadzorstvo. Naš gospod deželni predsednik je brez dvoma dovolj razumen mož, da lahko uvidi napake sedanjega vladanja in jih obsoja. Če je to kdaj storil javno in pred pričami, zasluži po lastni naredbi — kazen!

Zakaj se dajo naredbe in odredbe? Zato, da se izvršujejo. Izvrševanje te naredbe pa je nemogoče. Narodna pa, ki jo je nemogoče izvesti, škodi ugledu državne oblasti. Kdo naj še kaj da na naredbe vlade, katere tako lahkomišlno izdaja odloke, da jih potem preklicuje. To je oškodovanje državnih interesov!

Državnih interesov ne bo oškodovala kritika ljudstva, marveč slaba in nespособna uprava ter take — odredbe.

Država se gradi na zadovoljstvo ljudstva. To pa se ne da diktirati, kakor ni mogoče ljudskih misli konfiscirati ali zapreti. Policajdemokratska gospoda, ki se šteje med svobodomiselnost in napredne ljudi, je z novo obznano načelo poglavje, ki pomeni pljusko za vsako svobodo in resnični napredek. Od svobode in napredka naših demokratov je ostal žalosten spomin. In čim prej bo ta nezdravi tvor izginil z našega političnega, socialnega in državnega tlorišča, toliko prej bo država ozdravela. Ljudstvo s svojim zdravim razumom bo to zdravljenje pospešilo, pa naj pride še sto takih policajdemokratskih obznani!

Mrlič! so zapadli trohobi! Kakor noben policijski dekret še ni obudil mrliča, tako tudi nobena obznana ne bo rešila naše policajdemokracije.

Proti Radiću?

LDU Belgrad, 6. maja. (ZNU) Po poročilih iz Zagreba čaka, kakor se govori v parlamentarnih krogih, bana dr. Tomljenovića nova velika in težka delikatna naloga. Razmere na Hrvatskem so momentano nekako slabšajo. Radić po svojih agentih nadaljuje akcijo, o kateri se v parlamentarnih krogih govori, da je protidržavna. Današnja »Tribuna« piše, da se mora opustiti vsaka sentimentalnost in da se ne sme pustiti, da bi se ta akcija dalje razvijala. Ne sme se več trpeti, da bi Radićevi poslanci na zborovanih govorili proti kralju, regentu, vojski in konstituantu. Treba je storiti vse korake, in teh je dosti na razpolago, da se napravi temu konec. Tudi konstituenta in njen verifikacijski odsek morata spraviti na čisto vprašanje o mandatih teh poslancev, ki samo zlorabljajo svoj položaj, da delajo proti državi. Nadaljnje zvito ravnanje g. Radića se mora preprečiti in privedi v meje zakona. Enako poroča današnja »Politika«, da se govori v parlamentarnih krogih, da bo vlada te dni o tem sklepala, in sicer že začetkom prihodnjega tedna, ko pridejo iz Zagreba poročila o tej Radićevi akciji.

BOJI V ŠLEZIJU.

LDU Opole, 6. maja. (Wolff.) Poljaki so snoči vdrl v mesto Velike Strlece. Izmed francoskih vojakov je eden mrtev, dva sta ranjena.

Politični dogodki.

Pritisk na delavstvo v Trbovljah. Trbovlje: Svoj čas je pri vsakih volitvah v Trbovljah prišlo od rudniškega ravnatelja povelje, koga naj volijo. Zdi se, da se povračajo nazaj tisti časi. Rudniško poduradništvo nastopa z lastno listo, vseh je okoli 250, a se ne zadovoljijo z lastnimi glasovi, ampak pritiskajo na podrejeno delavstvo po zloglasni Heinrichovi metodi, da bi rudarji zopet volili razne gospode, ne pa stanovskih tovarišev v občinski zastop. To početje ni čisto za paznike in uradnike, ki vkljub večji izobrazbi ne poznajo nobene strankine discipline, ampak raje služijo častihlepnosti nekaterih svojih vodij. Zaraditega bo prišel obračun! Zavedno krščansko socialno delavstvo pa bo volilo listo Slovenske Ljudske stranke, ki ima prvo skrinjico.

Policijska država. Uradni list od 4. maja prinaša zanimivo naredbo deželne vlade, ki pravi, da se kaznuje z globo do 20.000 K ali z zapornico do 3 mesecev vsakdo, ki bi si upal javno zasmehovati, zasramovati in omalovaževati državo, ustavo ali zakone, dalje vojsko in končno katero izmed treh plemen države: Srbe, Hrvatce ali Slovence. Take naredbe so včasih izdajali Schmerling, Breust, Metternich in drugi avstrijski policajdemokrati, danes jih pa izdajajo in podpisujejo dr. Baltič, Ribnikar in — dr. Ravnihar. Prvima dvema se ne čudimo, tretjemu pa prav zelo, da je kaj takega podpisal. Vprašamo pa pri tej priliki, kdo naše postave najbolj sramoti, ali mar ne tista vlada, ki jih neprimerno izda in se potem prepriča, da niso izvršljive ter jih zato z vso častjo in slavo preklicuje. Dalje vprašamo, ali je na Hrvaškem in zlasti na Srbskem prepovedano sramotiti Slovence? Kolikor vemo, se to dogaja na prav občuten način dan za dnem. Gospoda, s takimi policijskimi naredbami se ne da vtepati državno spoštovanje do države, ustave, zakonov in do vseh treh plemen, tako spoštovanje se doseže le s pametnim vladanjem države, z dobro ustavo, s premišljenimi zakoni in s tem, da se pospešuje na primeren način vzajemno spoštovanje vseh treh plemen.

Dnevni dogodki.

— Južna železnica. Z Dunaja se poroča, da je avstrijska vlada pristala na novo ureditev južne železnice. Samo naša vlada še ni dala svojega privoljenja. Radi finančnih težkoč se je opustil načrt, da bi naša država odkupila progo na našem ozemlju.

— Na naslov delegacije ministrstva financ v Ljubljani. Davkoplačevalci mariborskega mesta dobivamo od davčnega urada opomine, s katerimi se od nas tirjajo razni davki. Mnogokrat pa ne vemo, za kakšne davke da gre, ker še dosedaj za l. 1920. nismo prejeli nobenih plačilnih nalogov, ne za dohodnino, pridobnino in ne za druge davke. Posebno prizadeti so pri tem delavci, ki morajo od svojega malega zaslužka plačevati dohodnino in plačarine kot kakšni vojni dobičkarji. In davčna oblast zahteva, da plačajo ves znesek za l. 1920. naenkrat, zraven pa še za polovico tekočega leta, tako da bo moral marsikateri delati po več tednov samo za davke. Če bi pa dobili pravočasno dostavljene plačilne naloge, bi vsaj lahko v obrokih plačevali. Ravno tako trpe vsled te malomarnosti tudi manjši obrtniki in trgovci, ki plačujejo v primeri z večjimi trgovci, podjetniki

itd. višje davke kot slednji. Vprašamo torej, ali davkoplačevalci res nismo toliko vredni, da bi se nam plačilni nalogi pravočasno dostavili, ko pa smo vendar dobri, da plačujemo davke? — K pritožbi mariborskih davkoplačevalcev se nam še od druge strani poroča: Poštni urad v Mariboru je koncem decembra l. l. odklonil oziroma ustavil dostavljanje uradnih spisov, pozivov, plačilnih nalogov davčnega okraja. Vodstvo istega se je obrnilo na deleg. min. financ v Ljubljani s prošnjo, da dovoli oziroma izposluje potrebno vsoto za pavšaliranje poštnih dostav v mestu Mariboru. Po zopetni urgenci je predsedstvo deleg. min. financ baje odgovorilo, da je spis odstopilo že meseca prosinca fin. ministrstvu v Belgradu, češ da je ono za to rešitev kompetentno. Torej ne zadene pri tem glavna krivda ljubljanske delegacije, temveč fin. min. v Belgradu, ki za takšne malenkosti nima časa, čeravno trpi pri tem več sto davkoplačevalcev. Torej tudi posledica centralizma!

— Z bojišča dela. V vrhniški usnjarni je Ivan Sluga nastavljal jermen na kolo, katero je bilo v polnem obratu. Ker ni mogel poriniti jermen na hitro vrteče se kolo, je pristavil lestev, hoteč jermen potisniti na kolo. Da jermen uravna na kolo, se je vzpel čez kolo, toda prijel ga je oven (šravba) na kolenu za predpasnik, ki se je hitro okoli kolesa ovil in potegnil Slugo za seboj, ga vrtel in butal ob zid. Ko so obrat ustavili, sta bili Slugi že zlomljeni roka in noga in je bil poškodovan na glavi.

— Ponarejen potni list. Franc Miglič ml. iz Metnaja pri Stični je prenapredil potni list, katerega mu je dal njegov oče Franc Miglič st., da bi potoval v Ameriko. Leto starosti je spremenil od 54 na 24, odtrgal je sliko svojega očeta in pritrtil svojo. Deželno sodišče v Ljubljani je obsodilo zato mlajšega Migliča na 2 meseca, starejšega pa na 4 tedne ječe.

Ljubljanski dogodki.

lj Uboji invalidi. Celokupna narodna vlada je izdala 9. jan. 1919 naredbo, s katero so se imeli poddržaviti vsi javni kinematografi v korist invalidom. Ker bi bili pa s tem prikrajšani ubogi demokrati milijonarji, ki imajo kinematografske monopole, kakor n. pr. Rudolf Kokalj v Ljubljani, je deželna vlada za Slovenijo te dni izdala naredbo, da se gori navedeni ukrep celokupne narodne vlade razveljavi. Pod to naredbo je podpisal poverjenik za socialno skrbstvo Adolf Ribnikar. Tako skrbi ta poverjenik za invalide. Že danes povemo vsej javnosti, da ne bomo odnehali, dokler se škandaloznim razmeram zaradi ljubljanskega kinematografskega monopola ne napravi konec.

lj Ljubljanski trg. Komisijono klanje volov. Mestno tržno nadzorstvo sporoča: Dne 4. maja t. l. se je vršilo v mestni klavnici komisijono klanje volov. Navzoča sta bila dva člana deželne vlade, dva člana mestnega magistrata ter en zastopnik mesarjev. Osem volov je tehtalo 4785 kg žive teže, je stalo 102.209 kron, to je kg žive teže povprečno 21,86 K. K temu pristata klavnina in pa užitina 56 K, znašajo skupni stroški 102.769 K. Mesa so imeli vsi volji skupaj 2267 kg, priklade 251 kg, loja 147 kg, kože 409 kg. Za usušenje mesa ter odpadke pri glavi in ukanje se je odračunalo od mesa 191 kg, tako da znaša skupna teža mesa ter priklade 2417 kg. Loj se je računal povprečno po 12 K kilogram. Kože, ker so bile vse nad 35 kg težke po 25 K kg. Skupni izkupilek za kože tor loj znaša 11.505 K. Na 2417 kg mesa ter priklade pride torej 91.264 K stroškov, to je okroglo 37,70 K na kilogram mesa s priklado brez uračunjenega dobička in režijskih stroškov, ki znašajo pri kg skupno 1,50 K. Kvaliteta zaklanih volov je bila prav dobra, a še ne prvovrstna. Rezultati tega komisijonelnega klanja se še ne morejo smatrati kot merilo za določanje maksimalne cene, ker se je

zaklalo samo dobre vole, medtem ko koljejo mesarji tudi slabše vole in telice. Upoštevati se mora tudi dejstvo, da kupijo mesarji del klavne živine direktno pri kmetovalcu izven sejma nekoliko ceneje kot na sejmu, tako da je mogoče mesarju razprodajati meso razmeroma dobrih volov po 32 kron prvi del in 36 K zadnji del. Komisijono klanje pa nam kaže točno sliko o razmerju med živo nakupno ceno in prodajno ceno mesa ter nam s tega vidika služi kot podlaga za maksimiranje cen. Slične rezultate kažejo tudi številna druga poskusna klanja. Kakor je razvidno iz rezultata komisijonelnega klanja, ne more biti pri označeni prodajni ceni nikakega govora o od mestnega magistrata dovoljenem previsokem dobičku. Za ljublj. trg se določijo najvišja prodajna cena 36 K zadnjega dela in 32 K prvega dela, za mesnice po mestu 38 K zadnji del in 34 K prvi del. Meso slabših volov in telic 30 in 34 K kg. Pod to najvišjo prodajno ceno je dovoljeno posameznim mesarjem prostovoljno določiti prodajno ceno, blagu primereno. Eksportne firme bodo vzdrževale tri do štiri stojnice po 28 in 32 K kg. Dobava volov od strani mestne občine se ne bo nadaljevala, ker občina nima fonda, s komur bi krila deficit. Vseled visokih transportnih stroškov so volji iz Hrvaške predragi, da bi se mogli prodajati po nižji ceni. Slabega krovja mesa tudi po nižnji ceni mestna občina ne pripusti na trg drugače kot pod zelo vidno deklaracijo. — Ostalega blaga je na trgu za dnevno potrebo dovolj, primanjkuje pa zelo južnega sadja in čebule, vsled ustavijenega prometa v Italijo, kar zelo neugodno vpliva na cene. V detaljni prodaji se plačuje čebula po 12 K kg, na debelo po 10 K. Nekaj dni je na trgu primanjkovalo jajc ter se je cena nekoliko dvignila, vsled nakupa štajerskih firm za eksport. Vseled ostrega nastopa napram neopravičenim prekupcem se jajca zopet pojavljajo na trgu; cena 1,60 do 1,80 K za kos. Občinstvo se naproša, naj brezobzirno naznani, lahko tudi anonimno, osebe, ki se pečajo z prekupčevanjem jajc.

lj Stanovanje (ev. s hrano) išče akademik. Ponudbe na uredništvo »Novega Časa« pod »jurist«.

lj Koncert vojaške godbe v hotelu Tivoli je danes popoldne od 4.—9. ure ob vsakem vremenu. Vstopnina prosta. (k)

Naša društva.

d Tobačni vpokojenci in vpokojenke! V petek dne 13. t. m. ob 3. uri popoldne se vrši izredni občni zbor zveze tobačnih vpokojencev v mali dvorani Ljudskega doma. K zanesljivi udeležbi vabi odbor.

d Služkinja. Skupina služkinj A, ima v nedeljo 8. maja ob pol 5. uri popoldne sestanek v prostorih št. peterske prosvete. Vabljeni ste vse članice in prijateljice v vašem spremstvu.

d Javna tevaladba dijaškega orlovskega okrožja je jutri, v nedeljo, ob štirih popoldne na Rakovniku. Ob treh so litanije, takoj potem pa nastop. Ker je to lep izlet in obenem tudi pokazate naklonjenost do nas, vabimo vas vse, da se te prireditve udeležite. Vstopnina: sedeži po 12 K, stojšča po 6 K. Dobite jih pred začetkom pri blagajni. Ob osmih zvečer je čajev večer v Rokodelskem domu brez vstopnine. Na sporedu so pevске točke, šaljiv prizor in šaljiva pošta.

d Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov bo imelo v nedeljo, 8. maja ob pol 11. uri popoldne občni zbor v dvorani Rokodelskega doma.

Stajerske novice.

Na mesečnem shodu SLS v Mariboru dne 2. maja t. l., ki se je vršil ob veliki udeležbi vseh slojev, v dvorani Jugoslovanske strokovne zveze, je poročal o političnem položaju predsednik Jugoslovanskega kluba dr. Ant. Korošec. Njegovo poročilo je bilo vzeto z navdušenjem na znanje. Govoril je tudi poslanec prof. Sušnik. Dr. Korošec in Jugoslov. klubu je bila izrečena zaupnica in zahvala za njegovo delo v prid slovenskemu ljudstvu. Shoda se je udeležilo tudi mnogo socialistov in pristašev drugih strank, ki so odobraval poročila govornikov in glasovali za zaupnico in zahvalo Jugoslovanskemu klubu. Shod je pokazal, da SLS v Mariboru raste in se krepi.

Izid volitev v občinske zastope v St. Lenartskem, Ormožkem in Slov. bištrškem okraju je pokazal, da je večina ljudstva v taboru SLS. V libe-

ralnih postojankah, kakor v Ormožu, Slov. Bištrici in St. Lenartu v Slov. goricah je SLS dobila častno število odbornikov, kar je nasprotneke zelo izzinadilo. V St. Lenartu v Slov. goricah so dobili naš 9 mandatov, nasprotniki pod komando vedomokrata dr. Goriškega pa komaj 7 mandatov. V Ormožu pa, kjer so se vse štiri nasprotne stranke združile proti SLS, je dobila ista vendar 7 mandatov, a združeni nasprotniki 9 mandatov.

Mariborski demokratje so se pritožili proti izvolitvi novega občinskega odbora na deželno vlado. Kot vzrok svoje pritožbe so navedli vse mogoče stvari, ki so pa brez vsake podlage. Vsek pa meten človek se jim smeje, posebno ko so imeli vendar ves volilni aparat pod svojo komando. Pritožbo so podpisali gospodje policajdemokrati: dr. Koderman, dr. Lipold, prof. Voglar in Güllert. Demokrati sami prav dobro vedo, da so navedbe njihove pritožbe ničeve, a vendar hočejo na vsak način doseči razveljavljenje občinskih volitev. Pa naj pride, tako ali tako, delavstvo bo v bodoče še vestneje izpolnjevalo svoje dolžnosti in s tem pripomoglo, da bo demokratska osebnost v slučaj novih volitev še bolj ponižana.

Poslov predsednika državne stanovanjske komisije v Mariboru je razrešen vpokojeni podpolkovnik g. Vidmar, velik demokrat. Za začasnega njegovega namestnika je imenovan g. prof. Voglar. No, če ta ostane dolgo na tem mestu, potem pa pridemo iz dežja pod kap.

»Klerikalce strašno skrbi mariborski župan,« tako piše »Tabor« z dne 4. t. m., čeravno je ravno nasprotno res, da namreč vprašanje, kdo bo mariborski župan, dela našim demokratom velike skrbi. Povsod delajo »stimung« za sebe. Na eni strani se dobrihajo naročnim socialistom, na drugi zopet socialistnim demokratom, samo da bi porazili te presmetljive klerikalce, ki pa se itak ne potejujejo za župansko mesto in se tudi nikdar niso. Da, da, demokrati, zastoj je vsa vaša jeza in laži, ki jih trobite po »Taboru«. Župana pa le ne boste dobili.

Samoumor. V torek dne 3. t. m. se je ustrelil v svojem stanovanju lesni trgovec Franc Lipert. Bil je še le malo časa poročen. Vzrok samoumora je še neznan.

V Mariboru se aretirali v ponedeljek bivšega jugoslovanskega nadporočnika in prejšnjega urednika socialistične »Enakosti« ter sedanjega tajnika komunistov Toneta Gmajnerja. Razen omenjenega je bil aretirani še nek črkostavec. Baje sta bila v zvezi s komunističnimi agenti, ki so bili aretirani v Marenbergu in ki so prinašali preko meje komunistične letake.

Vlom. V noči od 1. na 2. t. m. je bilo vlomljeno v prodajalno konzumnega društva v Studenih. Vlomilci so ključavnice odprli s ponarejenimi ključi. Srednja vrata so pa vlomili. Odnesli so nekaj moškega in ženskega blaga. Gotovine, ki je bila v miznici, se niso doteknili. Orožniki so uvedli takoj strogo preiskavo.

Odgovorni urednik Anton Marinko.

Izdaja konzorcij »Novega Časa«.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Iz Havre v Ameriko samo 6 dni.
Edina najkrajša črta preko Havre, Cherbourg in Antwerpen v New York. — Vorne listke in načrta pojanila izdaja edino koncesionirana potovalna pisarna

Ivan Kraker
v Ljubljani.
Gospodarska
(Marje Tarsit)
cesta 12 (Kofler).

Prvovrstna

Šs-ka kolesa

Najfiniše predvno
kvalitetno blago.

J. Gorec, Ljubljana
Gospodarska cesta 14

E. Bulwer:

Poslednji dnevi v Pompejih.

>Zasledoval sem te toraj z nekim uspehom, moj brat flamen,« je dejal prisluskovalec; >ti izidin svečenik, se nisi samo za zabavo menil s tem mrkim kristjanom. Oj, da nisem mogel slišati telega vajinega imenitnega naklepa. Pa vseeno dovolj! Iz vsega razberem, da nameravaš razkriti svete skrivnosti in da se jutri zopet snideta na tem kraju, da doženeta, kako in kedar. Naj mi takrat Oziris zbistri ušesa, da razkrijem celo tvojo nečuvstvo drzovitost! Ko pa izvem vse, se moram nemudoma obrniti do Arbaka. Prepričali vama bomo načrt, prijatelja, najsi si domišljata, da sta tako globokomna. Za sedaj pa so moja prsa zaklenjena zakladnica vajine skrivnosti.

S temi besedami je Kalen — on je namreč bil — zavil haljo okrog sebe in zamišljeno odšel domov.

DRUGO POGLAVJE.

Starorimski gostitelj, kuhar in kuhinja. — Apeid obišče Jono — razgovor med njima.

Prišel je dan gostije, ki jo je Dijomed privedel najbolj izbranim svojim prijateljev. Prijetni Glavk, lepa Jona, uradni Pensa, visokorodni Klodij, neumrjoči Julvij, nežnočutni Lepid, epikurski Salust niso bili edini, ki so imeli počastiti to gostijo. Pričakoval je tudi

nekega bolehnega senatorja iz Rima, možaka, ki je imel na dvoru precejšen ugled in naklonjenost, in nekega odličnega vojnika iz Herkulaneja, ki se je bojeval s Titom zoper Jude in neizmerno obogatel v vojskah, a so mu prijatelji vedno pravili, da mu je domovina večno hvalo dolžna za njegov nesebičen trud! Vendar je družba štela še več gostov. Čeravno so namreč Rimljani smatrali nekoč kot nekaj nefinega pogostiti pri svojih gostijah hkratu manj kot tri ali več kot deset gostov, so to pravilo bahali kaj radi prezirali. In zgodovina nam pripoveduje, da je eden najsijajnejših gostiteljev ponavadi pogostil izbrano družbo tristo gostov. Dejomed pa je bil bolj skromen pa se je zadovoljil s tem, da je podvojil število Muz. Njegova družba je štela osemnajst oseb. »Čim več jih je, tem bolj veselo,« pravi pregovor, dasi je marsikdo že našel, da je ravno narobe.

Bilo je popoldne tistega dne in Dijomed, dasi se je rad delal imenitnega in učenega, si je ohranil vseeno še toliko trgovske veččnosti, da je vedel, da gospodarjevo oko dela služabnika dobrega. In tako je sedaj z nespoto tuniko, udobnimi šolmi na nogah in majhno palčico v roki, s katero je obrnil pogled katerega počasnejšega služabnika v pravo smer ali mu popravi hrbet, hodil po svoji dragi vili od sobe do sobe.

Ni se tudi pomišljal obiskati ono sveto sobano, kjer pripravljajo svečeniki svečanosti svoje daritve. Vstopivši v kuhinjo mu je prijetno zvenele na uho ropotanje skled in ponev, kletvic in ukazov. Dasiravno je bil ta

neobhodno potreben prostor v Pompejih po vsej priliki zelo majhen, je bil vseeno opremljen z mnogovrstnimi pečicami, ponvami, kozami in drugimi posodami, brez katerih dober kuhar pravi, da ne more dati človeku ničesar jesti. Ker je bilo v tistih krajih kurivo drago in pičlo, so po vsej priliki ravnali z veliko spretnostjo, da so s kolikor mogoče malo ognjem pripravili čim več jedi.

Po tej mali kuhinji je švigalo mnogo postav, ki jih bistro gospodarjevo oko ni spoznavalo.

>Oj, joj!« je godrnjal sam pri sebi, »ta zlodjevi Kongrijon je povabil celo legijo kuharjev na pomoč. Ampak storili ne bodo nič in to je zopet eden velikih današnjih izdatkov. Pri Bahu! Trikrat bom srečen, če se sužnji ne bodo poslužili pijače — njihove roke so vedno pripravljene, njihove tunike široke — me miserum (oj, jaz nesrečnež)!«

Kuharji pa so se marljivo dalje sukali, kakor da bi se ne zmenili za Dijomeda.

>Hej, Evklidj, tvojo ponev za jajca! Kaj, ali je to največja? Samo tritrideseet jajc grevanje, ampak v hišah, kjer jaz ponavadi služim, jih najmanjša ponev drži petdeset, če treba.

>Brezvestni lopov,« je dejal Dijomed sam pri sebi, »ta ti govori o jajcih, kakor da bi jih bilo sto za en sester.«

>Pri Merkuriju,« je vzkliknil jezičen majhen kuhinjski učenec, ki je jedva prišel v uk, »ali je že kdo videl slaščice takih starinskih oblik kakor so te-le? S takimi nerodnimi stvarmi je pač težavno pridobiti si priznanje.

Veste, Salustova najpreprostejša oblika slaščic predstavlja celo obleganje mesta Troje s Hektorjem, Parisom, Heleno, mladim Astianaksom in lesenim konjem po vrhu!«

>Le tiho, bedače!« je rekel domači kuhar Kongrijon, ki je očitno prepustil glavni del boja svojim zaveznikom, moj gospodar Dijomed, ni eden tistih razsipnih ničvrednežev, ki morajo imeti vse po najzadnji modi, pa naj velja kar hoče.

>Lažes, podli suženj!« je zagrmel Dijomed razjarjen, »že ti sam me veljaš toliko, da bi lahko samega Lukula uničil — pridi ven iz svojega brloga, govori ti hočem s teboj.«

Suženj je lokavo pomežiknil svojim zaveznikom in storil kakor mu je bilo rečeno.

>Človek treh črk,« je rekel Dijomed »svečano jezo na obrazu,« kako si se drznil povabiti vse tiste lopove v mojo hišo? Besedo tat vidim zapisano na obrazu vsakega izmed njih.

>Vendar te zagotavljam, gospod, da so vse časti vredni ljudje — najboljši kuharji v cellem mestu; velika prijaznost je, če jih človek dobi; ampak zaradi mene —«

>Zaradi tebe, nesrečni Kongrijon!« mu je Dijomed prestrigel besedo, »s kakošnim meni izmaknjenim denarjem, z nagrabljenimi tatvinami od trga, pa tistimi znatnimi mesnimi jedmi, ki si jih izpremenil v mast ter prodal po mestu — pa ti je bilo mogoče narediti, da ti služijo zaradi tebe?«

* Tat.